

Силабус курсу:

ПСИХОЛОГІЯ І ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Ступінь вищої освіти:

бакалавр

Спеціальність:

053 Психологія/Психологія соціальної роботи

Рік підготовки:

4 рік

Семестр викладання:

весняний

Кількість кредитів ЄКТС:

5

Мова(-и) викладання:

українська

Вид семестрового контролю

залік

Автор курсу та лектор:

Бровендер Олена Олександрівна (лектор)

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Старший викладач кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

obrovender@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-095-412-15-55

телефон

Viber за номером телефону

месенджер

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:	Метою лекційних занять розкривається сутність провідних психологічних категорій, понять, явищ, процесів, діалектичні зв'язки між ними, обґрунтовуються теоретичні і практичні основи ефективної організації навчання, освіти і виховання майбутніх фахівців соціальної роботи, психологічні особливості особистості фахівця соціальної сфери та його практичної діяльності. Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.
Результати навчання:	Знати: Поняття про особистість у соціальній роботі Структуру особистості фахівця соціальної сфери Прояви індивідуальності в темпераменті, здібностях, характері, якостях пізнавальних процесів Види мотивів та форми спрямованості Психологічний захист особистості та його механізми Вміти: Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
Передумови до початку вивчення:	Майбутні фахівці практичні психологи зможуть розвинути професійні надбання, напрацьовані в результаті виконання робочої програми навчальної дисципліни «Психологія і практика соціальної роботи » завдяки вивченню наступного блоку дисциплін з циклів загальної та професійної підготовки: психологія соціальної роботи, теорія соціальної роботи

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни сприятиме формуванню світогляду майбутніх фахівців, розширенню їхніх знань, поєднанню теоретичного та практичного психолого-педагогічного навчання, умінню брати на себе відповідальність за виконану роботу, навчання творчого, відповідального, гуманного мислення і діяльності у процесі вирішення найрізноманітніших практичних проблем виховання громадян, які потребують соціальної та іншої допомоги. Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК9 Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефхівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

ПР11. Скласти та реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій

ПР12. Скласти та реалізувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Соціальний працівник як основний суб'єкт соціальної роботи	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Фахівець соціальної роботи – центральна фігура у практичній діяльності закладу соціальної служби Суспільна значущість менеджера як фахівця Професійна компетентність фахівця соціальної сфери Сутність, загальна характеристика прав і обов'язків соціального працівника	Індивідуальні завдання. Опитування
2	Особистість фахівця соціальної роботи, її структура і шляхи формування	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Поняття про особистість у соціальній роботі Структура особистості фахівця соціальної сфери Прояв індивідуальності в темпераменті, здібностях, характері, якостях пізнавальних процесів Види мотивів та форми спрямованості Психологічний захист особистості та його механізми	Індивідуальні завдання.
3	Психологічні особливості, авторитет та влада фахівця соціальної роботи	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Поняття суб'єкта соціальної роботи Стили управління в системі соціальної роботи Психологічна влада й авторитет фахівця соціальної сфери Формування іміджу соціального працівника	Індивідуальні завдання. Обговорення
4	Психологічні особливості процесу прийняття рішень фахівцем соціальної роботи	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Структура видів і форм практичної діяльності головних суб'єктів соціальної роботи та формування професійної майстерності Управління на різних ієрархічних рівнях соціальної роботи Сутність прийняття управлінських рішень у соціальній бар'єри та типові помилки у прийнятті рішень	Індивідуальні завдання. Опитування
5	Психологія ділового	денна 2/0/2	Особливості ділового спілкування у професійній діяльності фахівців	

№	Тема	Години (Л/Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	спілкування у соціальній роботі	заочна 0/0/0	соціальної роботи Техніки професійного спілкування Комуникативна компетентність соціального працівника	Індивідуальні завдання. Опитування
6	Психологічні основи поведінки соціального працівника в конфліктних ситуаціях...	денна 2/0/2 заочна 0/0/0	Поняття конфлікту і конфліктної ситуації Основні джерела і причини виникнення конфліктів у соціальній роботі Класифікація конфліктів. Особливості динаміки конфліктів у соціальній роботі	Індивідуальні завдання. Питання
7	Психологічні функції колективу як об'єкта соціальної роботи Фахівець соціальної роботи у процесі формування соціально-психологічного клімату в установі соціальної сфери	денна 2/0/2 заочна 0/0/0	Колектив як змістова характеристика групи Статус особистості фахівця соціальної роботи і соціальні ролі. Лідерство у групах і колективах соціальних установ. Типологія лідерства у соціальній роботі Поняття соціально-психологічного клімату Показники соціально-психологічного клімату Особливості формування соціально-психологічного клімату в установі соціальної служби	Обговорення Питання Тести

Рекомендована література

Основна література:

1. Агарков О. А. Напрями соціальної роботи з молоддю сім'єю : регіональний аспект / О. А. Агарков // Грані. – 2013. – № 11. – С. 69-74 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2013_11_15
2. Ануфрієва Н. М. Соціальна психологія [Текст] : навч.-метод. посіб. / Н. М. Ануфрієва, Т. М. Зелінська, Н. О. Єрмакова. – К. : Каравела, 2009. – 216 с.
3. Балахтар В. В. Психологія і педагогіка [2-е вид, доп.] : навч.-метод. посіб. / В. В. Балахтар. – Чернівці : Книги –XXI, 2011. – 168 с.
4. Балахтар В. Бар'єри на шляху до взаєморозуміння у процесі спілкування [Текст] / В. Балахтар, Л. Пантелюк // Інформаційні технології, економіка та право : стан та перспективи розвитку (ІТЕП-2013) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених та студентів (3-5 квітня, 2013 р.) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ПВНЗ «Буковинський 422 університет». – Чернівці : Книги-XXI, 2013. – 482 с. – [С. 358-359].
5. Балахтар В. Комуникативна компетентність соціального працівника / В. Балахтар // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки : зб. наук. праць – Серія : Педагогіка. – Луцьк, 2014. – С. 120-124.

6. Балахтар В. Медіація як спосіб врегулювання конфліктів [Текст] / В. Балахтар, Д. Горюк // Інформаційні технології, економіка та право : стан та перспективи розвитку (ІТЕП-2013) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених та студентів (3-5 квітня, 2013 р.) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ПВНЗ «Буковинський університет». – Чернівці : Книги-XXI, 2013. – 482 с. – [С.384-385].
7. Балахтар В. Педагогіка і психологія вищої школи [Текст] : навч.-метод. посіб. – [2-е вид, доповнене] / В. В. Балахтар. – Чернівці : Технодрук, 2013. – 204 с.
8. Долинська Л. В. Психологія конфлікту [Текст] : навч. посіб. / Л. В. Долинська, Л. П. Матяш-Заяц. – К. : Каравела, 2011. – 304 с.

Методичне забезпечення

1. Долинська Л. В. Психологія конфлікту [Текст] : навч. посіб. / Л. В. Долинська, Л. П. Матяш-Заяц. – К. : Каравела, 2011. – 304 с.
2. Карамушка Л. М. Технології роботи організаційних психологів [Текст] : навч. посіб. ; за наук. ред. Л. М. Карамушки. – К. : Фірма «ІНКОС», 2005. – 366 с
3. Лукашевич М. П. Соціальна робота (теорія і практика) : підручник / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – К. : Каравела, 2011. – 368 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10
Практичні заняття	28
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	32
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.